

Zarządzenie nr 19/2021
Rektora Państwowej Uczelni Zawodowej
im. Ignacego Mościckiego w Ciechanowie
z dnia 29 marca 2021 roku

w sprawie: utworzenia Kursu języka migowego p.t. „Podstawy komunikacji z osobą niepełnosprawną - niesłyszącą” w roku akademickim 2020/2021 i 2021/2022

Na podstawie art. 23 ust. 2 pkt 2 ustawy z dnia 20 lipca 2018 r. – Prawo o szkolnictwie wyższym i nauce (tj. Dz. U. z 2021 r. poz. 478), § 37 ust.2 pkt 2 Statutu Państwowej Uczelni Zawodowej im. Ignacego Mościckiego w Ciechanowie oraz § 38 Regulaminu Studiów Podyplomowych, kształcenia specjalistycznego oraz innych form kształcenia stanowiącego załącznik do Uchwały Nr 8/VI/2020 Senatu Państwowej Uczelni Zawodowej im. Ignacego Mościckiego w Ciechanowie z dnia 30.09.2020 r.

zarządzam, co następuje:

§1

Tworzy się w roku akademickim 2020/2021 w Państwowej Uczelni Zawodowej im. Ignacego Mościckiego w Ciechanowie kurs języka migowego pt. „Podstawy komunikacji z osobą niepełnosprawną - niesłyszącą” na Wydziale Nauk o Zdrowiu i Nauk Społecznych.

§2

1. Rekrutacja na Kurs odbywa się zgodnie z ogłoszeniem dotyczącym przeprowadzenia Kursu języka migowego w Państwowej Uczelni Zawodowej im. Ignacego Mościckiego w Ciechanowie, stanowiącym załącznik nr 1 do zarządzenia.
2. Zasady organizacji Kursu określa Regulamin kursu stanowiący załącznik nr 2 do zarządzenia.
3. Realizacja kursu odbywa się na podstawie programu Kursu pt. „Podstawy komunikacji z osobą niesłyszącą z udziałem osób niepełnosprawnych” stanowiący załącznik nr 3 do zarządzenia.
4. Program kursu języka migowego dla studentów i wykładowców Państwowej Uczelni Zawodowej im. Ignacego Mościckiego w Ciechanowie został opracowany na podstawie wieloletniego doświadczenia zawodowego w pracy z dziećmi i młodzieżą niesłyszącą i słabosłyszącą, nauki tego języka w PUZ im. Ignacego Mościckiego w Ciechanowie oraz na podstawie dostępnej literatury. Zawiera on niezbędne słownictwo do nawiązania rozmowy i utrzymania kontaktu z osobą niesłyszącą.
5. Udział w Kursie studentów i pracowników Uczelni jest bezpłatny.

§3

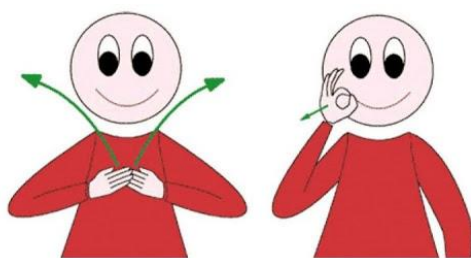
1. Kurs prowadzony będzie od dnia 20 kwietnia 2021 r. do końca listopada 2021 r.
2. Zajęcia w ramach Kursu będą się odbywać w zależności od sytuacji epidemicznej w formule online, albo w formule łączonej - częściowo online i częściowo w siedzibie Uczelni.
3. Po zakończeniu Kursu uczestnicy otrzymują Zaświadczenie o Ukończeniu Kursu „Podstawy komunikacji z osobą niepełnosprawną - niesłyszącą”.

4. Wszelkie kwestie sporne dotyczące organizacji Kursu należy rozstrzygać zgodnie z postanowieniami obowiązującego Regulaminu Studiów Podyplomowych, kształcenia specjalistycznego oraz innych form kształcenia Państwowej Uczelni Zawodowej im. Ignacego Mościckiego w Ciechanowie.

§4

Zarządzenie wchodzi w życie z dniem podpisania.

Rektor
Dr inż. Grzegorz Koc

Dzień dobry

Załącznik nr 1 do Zarządzenia 19/2021
Rektora PUZ im. Ignacego Mościckiego w Ciechanowie z 29.03.2021 r.

Drodzy studenci i pracownicy!

Jesteście zainteresowani poznaniem lub doskonaleniem języka migowego, możecie zapisać się na naukę tego języka na naszej Uczelni.

Język migowy to zespół środków, za pomocą których porozumiewają się ludzie niesłyszący pomiędzy sobą i ludźmi słyszącymi. Jest to zbiór znaków migowych wraz z własną, swoistą gramatyką.

Głównym celem KURSU będzie nabycie pewnych umiejętności nawiązania kontaktu i wzajemnego POROZUMIENIA SIĘ z osobami niesłyszącymi, umożliwiając ich adaptację i komunikowanie się. Ukończenie KURSU ze wspólnym udziałem osób z niepełnosprawnością umożliwi integrację studentów i pracowników.

Program obejmuje:

- naukę znaków daktylograficznych (alfabetu palcowego) i liczebników
- naukę znaków ideograficznych
- odbiór i przekazywanie znaków w izolacji i zdaniach
- wymianę informacji w prostych sytuacjach (prowadzenie prostego dialogu)

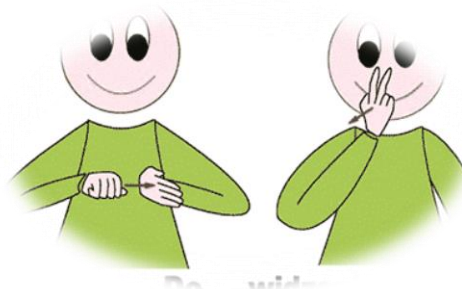
Planowane rozpoczęcie zajęć 20.04.2021 r. Zakończenie - koniec listopada.

Kurs obejmuje 95 godzin. Zapisy wg kolejności zgłoszeń. Dodatkowe informacje uzyskasz u P. mgr Doroty Stasieluk Tel. 608 613 697 e- mail dorota.stasieluk@puzim.edu.pl

Kończąc kurs: BĘDZIESZ MÓGŁ POROZUMIEWAĆ SIĘ Z OSOBAMI NIESŁYSZĄCYMI, A TYM SAMYM UZYSKASZ DODATKOWY ATUT TAKŻE PRZY POSZUKIWANIU PRACY ORAZ W PRACY W KOMUNIKOWANIU SIĘ NA UCZELNI.

Kurs jest bezpłatny

ZAPRASZAMY

REGULAMIN KURSU JĘZYKA MIGOWEGO

Dla studentów i pracowników Uczelni

pt. Podstawy komunikacji z osobą niepełnosprawną - niesłyszącą

Kurs realizowany ze środków osób niepełnosprawnych

Język migowy to zespół środków, za pomocą których porozumiewają się ludzie niesłyszący pomiędzy sobą z ludźmi słyszącymi, a także ludzie słyszący z niesłyszącymi.

Cele organizacji zajęć z języka migowego:

- Nabycie umiejętności nawiązania kontaktu i wzajemnego porozumiewania się z osobami niesłyszącymi,
- Umożliwienie adaptacji i komunikowania się z osobami niesłyszącymi,
- Integracja środowiska studenckiego Państwowej Uczelni Zawodowej im. Ignacego Mościckiego w Ciechanowie ze wspólnym udziałem osób z niepełnosprawnością,
- Zaznajomienie z charakterystyką znaków daktylograficznych i liczebników,
- Nauka znaków daktylograficznych, liczebników i znaków ideograficznych,
- Wymiana informacji w prostych sytuacjach (prowadzenie dialogów),
- Uzyskanie dodatkowych umiejętności, które mogą być atutem przy poszukiwaniu pracy.

Organizacja zajęć odbywać się będzie z zachowaniem niezbędnych środków związanych z zabezpieczeniem studentów i pracowników przeciw COVID 19 odnoszących się do działalności Uczelni.

Podstawą do poszerzania nauczania podstaw języka migowego są badania, które wykazały potrzebę upowszechniania tego języka oraz pomogły poznać struktury gramatyczne rządzące tym językiem, w konsekwencji czego stwierdzono, iż język migowy posiada cechy naturalnego języka. Od tamtej pory zaczęto dostrzegać walory nauczania w systemie dwujęzycznym.

W chwili obecnej w przestrzeni publicznej oraz w szkołach stosuje się zastosowanie języka migowego. Używa się języka ojczystego (mówiąc głośno i wyraźnie), przy równoczesnym uzupełnianiu wypowiedzi znakami migowymi.

Język migowy jest językiem wizualno-przestrzennym. Oznacza to, że podczas migania używamy rąk, całego ciała i mimiki oraz przestrzeni wokół nas.

Znajomość języka migowego nie jest konieczna, nie mniej przydatna by móc rozmawiać z niesłyszącymi. Może będzie to dla niektórych zaskoczenie, że wiele osób głuchych nie zna języka migowego. Nie zna go, bo rodzi się w rodzinach słyszących, gdzie język migowy nie funkcjonuje jako środek komunikacji. A zatem bardzo często niesłyszący pierwszy kontakt z językiem migowym mają dopiero w chwili, gdy rozpoczynają edukację w

ośrodkach szkolno-wychowawczych dla niesłyszących, gdzie poznają rówieśników posługujących się językiem migowym.

Poza znajomością języka migowego warto zainteresować się również kulturą głuchych. Osoby te jako przedstawiciele mniejszości językowo-kulturowej tworzą poezję, mają swoje dowcipy, migają teksty piosenek, pięknie tańczą.

Kurs ten ma także na celu podnieść poziom świadomości o tym, jak wiele osób w naszym społeczeństwie boryka się z dysfunkcją słuchu. Studenci oraz pracownicy będą uczyli się języka migowego przez 95 godzin dydaktycznych w systemie językowo-migowym.

Poprzez udział w kursie można nie tylko podnieść swoje kompetencje, nabyć nowe umiejętności, ale przede wszystkim otworzyć się na drugiego człowieka.

Uczestnicy otrzymają zaświadczenie **ukończenia kursu** wewnętrznego wydane przez Państwową Uczelnię Zawodową im. Ignacego Mościckiego w Ciechanowie.

Organizator Kursu

Jan Niesiobędzki
Pełnomocnik Rektora
ds. Osób Niepełnosprawnych

KURS JĘZYKA MIGOWEGO PROGRAM

Podstawy komunikacji z osobą niesłyszącą z udziałem osób niepełnosprawnych

Miejsce kursu:

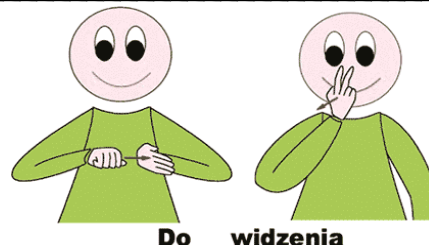
✓ Ciechanów PUZ

Czas trwania kursu:

✓ od 20.04.2021 r. do 30.11.2021 r.

Liczba godz. kursu:

✓ 95 godzin

WPROWADZENIE

Słowo mówione to jeden z wielu nośników informacji. Dla osób słyszących formą komunikacji na co dzień jest porozumiewanie się za pomocą mowy dźwiękowej.

Posługujemy się tą formą bez żadnych ograniczeń. Nie jesteśmy nawet świadomi faktu, iż obok nas znajduje się osoba, dla której ta forma komunikacji jest nieosiągalna nawet w najśmielszych wyobrazeniach. Nawet, jeśli włożyłaby mnóstwo pracy, nie doświadczy tego, co znamy od urodzenia, nie nauczy się słyszeć.

Jeszcze nie tak dawno dzieci niesłyszące nie mogły się komunikować za pomocą języka migowego. Przez 200 lat toczyły się spory wśród słyszących propagatorów skutecznej metody uczenia osób głuchych. Uznawano język gestowy za prymitywny kod, przejaw ułomności, upośledzenia, czegoś, czego zdrowe osoby się obawiały. Odcięcie dziecka od możliwości komunikowania się z otoczeniem za pomocą naturalnego języka zamykało je w hermetycznym środowisku ciszy. Dlatego też izolowano dzieci niesłyszące od słyszących w procesie nauczania i nie tylko. W połowie 20 wieku, we wczesnych latach 60-tych rozpoczęto badania nad językami migowymi na świecie. Ich celem było poznanie tej formy komunikacji i skuteczne wykorzystanie ich w procesie dydaktyczno-wychowawczym.

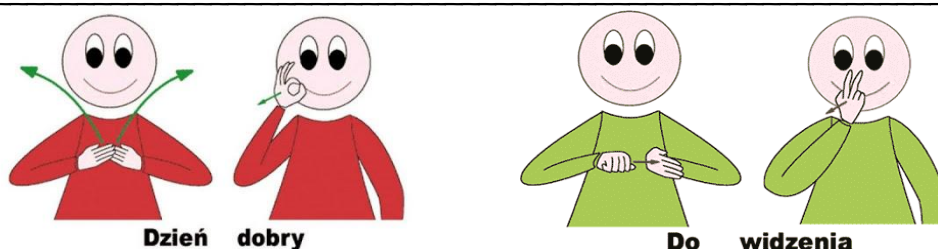
Badania te pomogły poznać struktury gramatyczne rządzące tym językiem, w konsekwencji czego stwierdzono, iż język migowy posiada cechy naturalnego języka. Od tamtej pory zaczęto dostrzegać walory nauczania w systemie dwujęzycznym.

W chwili obecnej w szkołach stosuje się metody systemu językowo – migowego. Używa się języka ojczystego (mówiąc głośno i wyraźnie), przy równoczesnym uzupełnianiu wypowiedzi znakami migowymi. Ta forma komunikowania się w języku polskim nazywa się **językiem miganym**.

TERMINOLOGIA

Alfabet palcowy. Daktylografia

Dział języka migowego, który polega na przekazywaniu litera po literze poszczególnych wyrazów, przestrzegając ortografii i reguł gramatycznych języka ojczystego osób pełnosprawnych.

Prezentacja tych znaków odbywa przy pomocy odpowiednich układów prawej ręki na wysokości twarzy po prawej stronie (alfabety dwuręczne przed środkiem klatki piersiowej) Jest to również dział języka migowego obejmujący znaki migowe odpowiadające pojęciom liczbowym, znakom działań arytmetycznych, znakom interpunkcyjnym.

Daktylografia pochodzi od: daktyl – palec, grapho – pisać, czyli pisanie palcem.

Głuchota

Uszkodzenie słuchu w stopniu znacznym lub głębokim, uniemożliwiający rozumienie mowy wyłącznie drogą słuchową. Przy zastosowaniu odpowiednich aparatów słuchowych głuchota może być w pewnym stopniu skompensowana, dzięki czemu osoba niesłysząca może obierać pewne dźwięki z otoczenia, a w niektórych przypadkach także dźwięki mowy.

Ideografia

Dział języka migowego obejmujący zestaw znaków migowych odpowiadających poszczególnym pojęciom (najczęściej pojedynczym wyrazom, dwuwyrazowym zwrotom i wyrażeniom np.: nie mieć, nie wiedzieć).

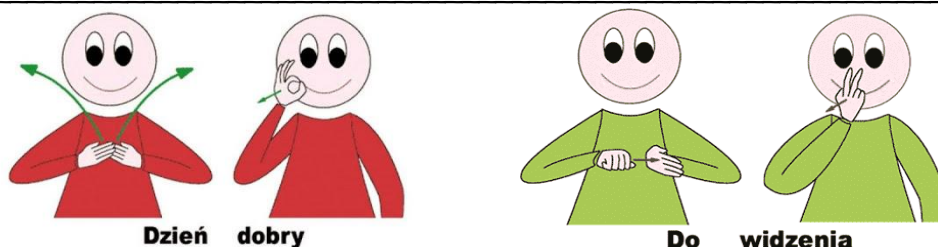
Język migany

Sztucznie stworzony subkod migany języka naturalnego – forma przekazu kinestetycznego oparta na zunifikowanych znakach języka migowego i gramatyce języka narodowego, występująca zawsze w połączeniu z mową lub wyraźną artykulacją. W uproszczeniu, można to określić w sposób następujący: na wyraz (lub wyrazy, zwroty) języka polskiego nakładamy odpowiedni znak języka migowego.

Język migowy

Zespół środków, za pomocą których porozumiewają się ludzie niesłyszący pomiędzy sobą i ludźmi słyszącymi. Jest to zbiór znaków migowych wraz z własną, swoistą gramatyką.

Niedosłuch

Uszkodzenie słuchu w stopniu lekkim lub umiarkowanym (do 70 dB), utrudniające rozumienie mowy wyłącznie drogą słuchową. Przy zastosowaniu odpowiednio dobranego aparatu słuchowego niedosłuch może być w znacznym stopniu skompensowany.

Stopień uszkodzenia słuchu	ubytek słuchu w decybelach
Lekki	20 – 40
Umiarkowany	40 – 70
Znaczny	70 – 90
Głęboki	powyżej 90

Uszkodzenie słuchu w stopniu lekkim - jest to nieznaczne uszkodzenie słuchu, o ubytku 20 – 40 dB, nie wymagające zazwyczaj stosowania aparatu słuchowego.

Uszkodzenie słuchu w stopniu umiarkowanym – jest to uszkodzenie średniego stopnia, o ubytku 40 – 70 dB, może być kompensowane poprzez odpowiednie aparaty słuchowe.

Uszkodzenie w stopniu znacznym – uszkodzenie słuchu znacznego stopnia, o ubytku przekraczającym 70 dB, osoba dotknięta tym uszkodzeniem nie słyszy i nie rozumie mowy bez użycia aparatu słuchowego.

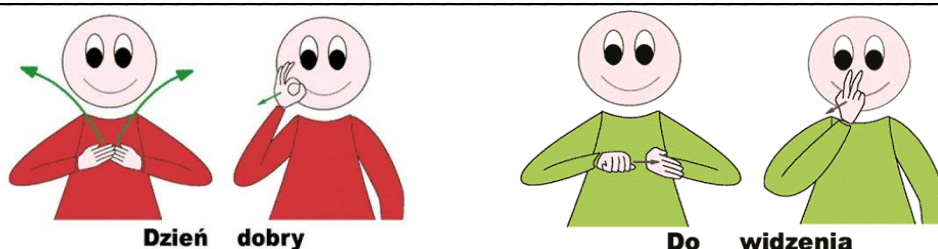
Uszkodzenie słuchu w stopniu głębokim – równoznaczne z praktyczną głuchotą, o ubytku powyżej 90 dB, aparatowanie takiej osoby w tym przypadku mija się z celem. Uszkodzenie to kwalifikuje do implantacji (implant ślimakowy)

System językowo – migowy

Zespół sposobów równoległego posługiwania się formami językowymi i znakami migowymi ustabilizowanymi w danym środowisku niesłyszących.

Znak migowy

Gest posiadający znaczenie umowne w dany środowisku niesłyszących. Rozróżniamy znaki migowe daktylograficzne oznaczające poszczególne litery, liczebniki główne i porządkowe, znaki

działań arytmetycznych, znaki interpunkcyjne.

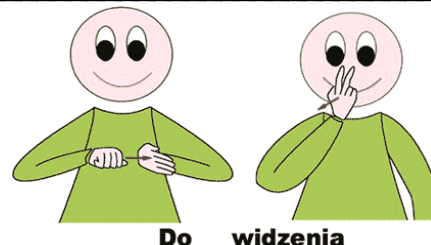
Budując wypowiedzi w systemie językowo – migowym powinniśmy stosować się do pewnych zasad i prawideł ułatwiających porozumiewanie i wzajemny kontakt.

Należą do nich:

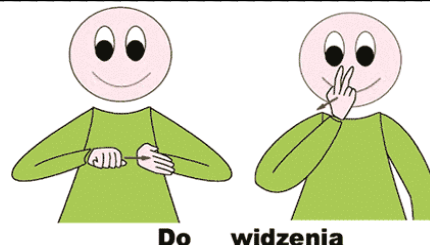
- formułowanie prostych zdań, najlepiej pojedynczych, z wyraźnie wyeksponowanym podmiotem i orzeczeniem, zawierających jak najwięcej elementów mowy potocznej;
- unikanie przenośni oraz słów rozumianych wieloznacznie;
- unikanie pośpiechu przy literowaniu;
- wyraźny i spokojny tor mówiony i migany;
- dbanie o czytelność przekazywanych informacji;

GLÓWNY CEL ZAJĘĆ :

- **nabycie umiejętności nawiązania kontaktu z osobami niesłyszącymi;**
- **odczytywanie i przekazywanie znaków w izolacji, wyrazach i zdaniach;**
- **wymiana informacji między uczestnikami kursu – prowadzenie dialogów.**

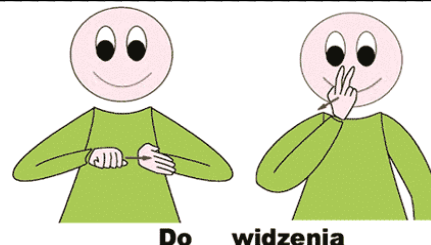
Lp.	Tematyka	Liczba godzin
1.	Podstawowe wiadomości o niesłyszących i ustalenia terminologiczne Język migowy i jego cechy (pojęcie język migowy, system językowo-migowy pełny i użytkowy)	2
2.	Podstawowe zasady kontaktu z osobami niesłyszącymi Praktyczne wskazówki do nauki języka migowego	2
3.	Daktylografia <ul style="list-style-type: none"> • Zasady przekazywania alfabetu palcowego • Znaki statyczne i znaki dynamiczne • Znaki polskich liter i diagrafów • Znaki liczebników głównych i porządkowych • ćwiczenia utrwalające poznane znaki daktylograficzne 	10

4.	Ideografia <ul style="list-style-type: none"> • Pierwszy kontakt • Praca i zatrudnienie • Edukacja • Zdrowie • Dom i rodzina • Urzędy i instytucje • Kultura, sport i wypoczynek • Rachuba czasu 	60
5.	Konwersatorium migowe	6
6.	Konsultacje indywidualne	15
	RAZEM	95

I. Ogniwa procesu nauczania języka migowego:

1. Uświadomienie kursantom celu nauczania i wytworzenie świadomej motywacji.
2. Czynne zapoznanie kursantów z materiałem nauczania.
3. Przekazanie i utrwalenie wiadomości w zakresie zasad prawidłowego posługiwania się znakami migowymi.
4. Kształtowanie umiejętności odczytywania znaków, słów i zdań.
5. Kształtowanie umiejętności formułowania samodzielnych wypowiedzi w systemie językowo- migowym.

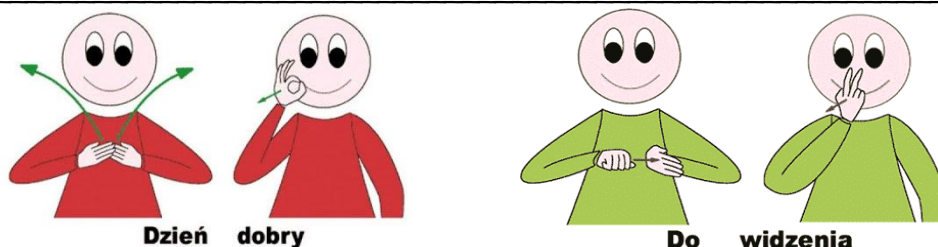
6. Kontrola i ocena wyników nauczania (bieżące korygowanie błędów, samoocena)

II. Zasady nauczania stosowane w procesie nauczania języka migowego:

1. *Zasada pogłębłości* – autentyczna prezentacja znaku migowego bezpośrednio przez trenera oraz wywołanie odpowiednich skojarzeń ułatwiających przyswojenie znaku.
2. *Zasada aktywności* – rozbudzenie zainteresowania tą formą porozumiewania się, bezpośrednie aktywizowanie kursantów w czasie zajęć.
3. *Zasada systematyczności* – nawiązanie do materiału poznanego poprzednio, wskazywanie podobieństw i różnic w zbliżonych znakach migowych.
4. *Zasada trwałości* – częste powtarzanie przyswojonego materiału w różnych formach, powtarzanie samych znaków, powtarzanie znaków w ustalonych kontekstach oraz w kontekstach tworzonych spontanicznie.
5. *Zasada przystępności* – właściwe ułożenie materiału dydaktycznego od łatwiejszego do trudniejszego.

III. Etapy wprowadzania nowego znaku w daktylografii/na przykładzie litery:

1. Pokaz znaku oraz omówienie pochodzenia znaku i jego podobieństwa do zapisu graficznego litery. Znak należy zademonstrować ze swojego stałego miejsca, a następnie pokazać ten znak każdemu słuchaczowi z bliska (z odległości około 1 m) tak, aby kursant mógł dokładnie obejrzeć znak i od razu by próbował go naśladować (trener poprawia ewentualne błędy). Następnie trener demonstruje znak ponownie ze stałego miejsca równocześnie z kursantami.
2. Przećwiczenie najczęściej spotykanych połączeń omawianego znaku ze znakami poznanymi uprzednio. Trener czyni to równocześnie z całą grupą kursantów, wspólnie przekazując znaki w tempie dostępnym dla wszystkich i dyktując kolejne znaki tak, aby cała grupa wykonywała ten sam znak (ułatwia to kontrolę i wyłapywanie indywidualnych błędów). W czasie ćwiczeń zwracamy uwagę na płynność przechodzenia z jednego znaku na drugi.
3. Ćwiczenia w przekazywaniu i odbiorze całych wyrazów prowadzonych przez trenera z całą grupą (trener prowadzi ćwiczenia głosem palcując równocześnie z kursantami, a czasem nie

palcując, a narzucając jedynie tempo dyktowaniem kolejnych znaków). Ćwiczenia w odbiorze polegają na tym, że trener nie wymawia głośno wyrazów w trakcie palcowania (poprzestając ewentualnie na artykulacji), natomiast zadaniem kursantów jest odczytywanie przekazywanego wyrazu. Ćwiczenia w przekazywaniu i odbiorze należy ze sobą przeplatać (odbior winien stanowić 60- 70% ćwiczeń).

IV. Etapy wprowadzania nowego znaku w ideografii:

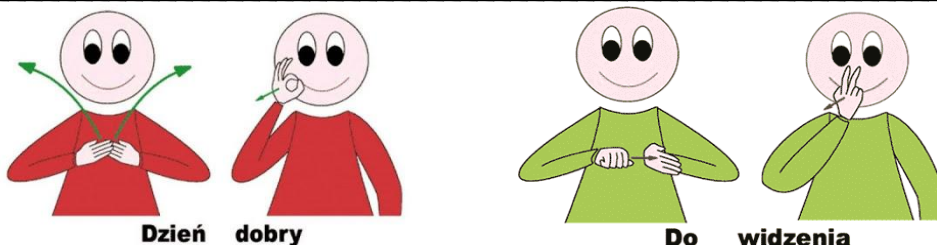
1. Pokaz nowego znaku ze stałego miejsca wyjaśniając jednocześnie jego pochodzenie oraz analogie (słuchacze w tym momencie nie naśladują znaku).
2. Pokaz osobno pozycji początkowej znaku (nieruchomo), objaśnienie i wywołanie tej pozycji u kursantów, skorygowanie błędów. Następnie pokaz pozycji końcowej (również z objaśnieniem), a na końcu wyróżnienie wszystkich elementów ruchu.
3. Demonstracja znaku (kilkakrotnie) bezpośrednio przed kursantami (z odległości 1 m.) przesuując się stopniowo i korygując wykonanie znaku u wszystkich kursantów po kolei.
4. Wykonanie kilkakrotnie znaku ze stałego miejsca już wspólnie z kursantami.
5. Ćwiczenia w przekazywaniu i odbiorze nowego znaku w kontekstach zdaniowych.

Sprawdzanie osiągnięć słuchaczy następuje poprzez::

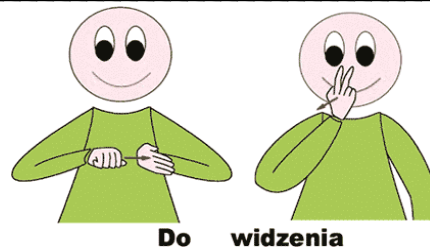
- zadawanie pytań problemowych i poleceń
- czytanie tekstów
- dialog
- ukierunkowaną obserwację podczas wykonywania zadań i poleceń formułowanych przez wykładowcę.

Literatura:

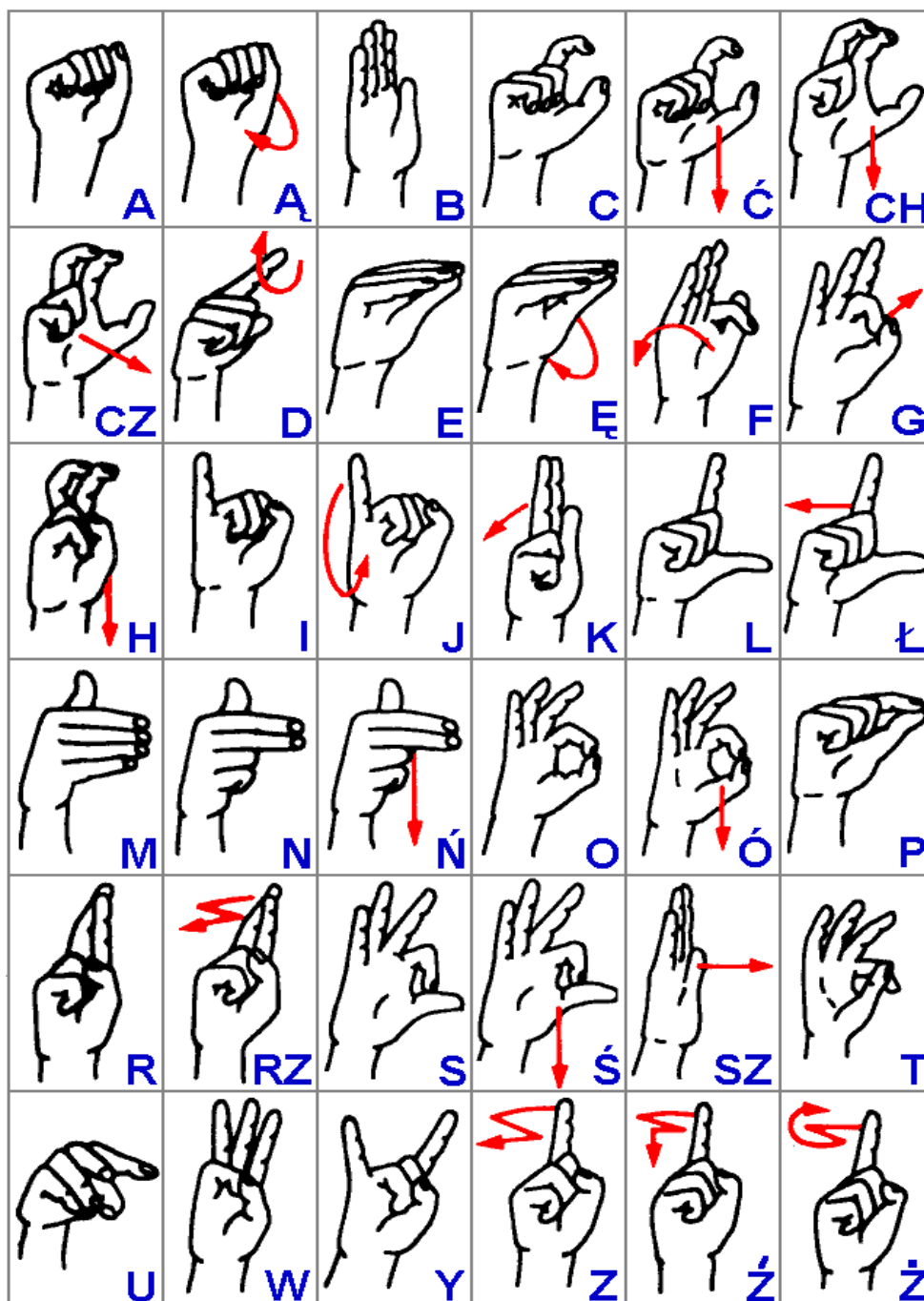
- „Szkolny słownik języka migowego” – Bogdan Szczepankowski, Marek Rona
- „Podstawy języka migowego” – Bogdan Szczepankowski

- „Słownik polskiego języka mijanego” – Józef Kazimierz Hendzel

WSPÓLczesny POLSKI ALFABET PALCOWY

Opracowała mgr Dorota Stasieluk

